

Nr 51.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård; given Stockholms slott den 1 februari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför föredraganden, statsrådet Sträng.

I årets statsverksproposition (IX. H. T. p. 80) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård för budgetåret 1946/47 beräkna ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

Jag torde nu ånyo få anmäla denna fråga.

Sedan 1945 års riksdag i skrivelse nr 356 anhållit om utredning angående ändring av gällande bestämmelser om statsbidrag till lindring i mindre bemedlade djurägares kostnader för djursjukvård, uppdrog Kungl. Maj:t den 15 juni 1945 åt medicinalstyrelsen att verkställa den begärda utredningen. Till fullgörande av uppdraget har medicinalstyrelsen i skrivelse den 1 decem-

ber 1945 inkommit med utredning och förslag till ändrade grunder för statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Därjämte har medicinalstyrelsen överlämnat av styrelsen infordrade yttranden i ämnet från samtliga länsveterinärer i riket.

Över medicinalstyrelsens förslag ha yttranden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, riksräkenskapsverket, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk samt styrelserna för Svenska distriktsveterinärföreningen och Svenska veterinärläkareföreningen.

Innan jag närmare ingår på medicinalstyrelsens förslag och de däröver avgivna yttrandena, torde jag få lämna en redogörelse för nu gällande bestämmelser på området. Dessa, som meddelats i kungörelsen den 28 maj 1937 (nr 323) angående statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård med däri genom kungörelsen den 21 april 1944 (nr 238) gjord ändring, innebära i huvudsak följande.

Statsbidrag skall utgå till bestridande av kostnaderna för sjukbesök, som distriktsveterinär eller länsveterinär med praktikområde företager i anledning av sjukdomsfall bland husdjur inom område, där han är pliktig att på kallelse tillhandagå med enskild husdjurssjukvård, därest sjukbesöket företages på ett avstånd överstigande tio kilometer från veterinärstationen. (1 §.) Sådant statsbidrag må åtnjutas av dels djurägare, för vilken det senast fastställda beskattningsbara beloppet enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt icke överstiger 400 kronor, dels ock djurägare, för vilken det senast fastställda taxerade beloppet enligt nämnda förordning uppgår till högst 1 800 kronor, ändock att det beskattningsbara beloppet överstiger 400 kronor. Statsbidrag må dock icke tillkomma den, som har en till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktig förmögenhet överstigande 12 000 kronor. Ej heller må statsbidrag utgå, därest djurägarens ekonomiska förhållanden avsevärt förbättrats efter utgången av det kalenderår den senast fastställda taxeringen avser. Har däremot en avsevärd försämring inträtt i djurägarens ekonomiska förhållanden efter sistnämnda tidpunkt, må statsbidrag utgå, oaktat nyss angivna förutsättningar icke uppfyllas. Person, som yrkesmässigt bedriver kreaturshandel eller som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, är icke berättigad till ifrågavarande bidrag. För sjukbesök i anledning av sjukdomsfall hos hund, katt eller i djurfarm hållet djur utgår ej heller statsbidrag. (2 §.)

Bidraget skall i förekommande fall utgå med belopp motsvarande tre femtedelar dels av den del av veterinärarvodet som överstiger sju kronor, dels ock av resekostnaden för den del av veterinärens resa som faller utanför ett avstånd om tio kilometer från veterinärstationen. (3 §.)

Därest förutsättningarna för statsbidrag befinnas vara för handen, skall veterinären lämna djurägaren tillfälle att underteckna en försäkran därom. Veterinär, som mottagit dylik försäkran, må för sjukbesöket av djurägaren endast uppbära den del av arvodet och resekostnaden, som överstiger statsbidraget. (4 §.)

Statsbidraget skall av veterinären rekvireras hos länsstyrelsen. Vid rekvisitionen skola fogas nämnda försäkran och en av veterinären upprättad specificerad räkning å den del av arvudet och resekostnaden, som skall gäldas av statsmedel. Sedan djurägarens försäkran genom länsstyrelsens försorg blivit till riktigheten bestyrkt av vederbörande landsfiskal eller kommunalnämndsordförande, skall länsstyrelsen pröva, huruvida och med vilket belopp statsbidrag må utgå, samt utanordna beviljat belopp till veterinären. (5 §.) Har rekvisition av statsbidrag icke bifallits av länsstyrelsen, äger veterinären avfordra djurägaren arvide och resekostnadsersättning, varvid han må erhålla handräckning av överexekutor. (6 §.)

Under vissa förutsättningar må djurägare erhålla statsbidrag jämväl då han för sjukbesök anlitat annan veterinär än i 1 § avses. (7 §.)

Enligt 2 § gällande veterinärtaxa må veterinär, när i taxan lämnas utrymme för arvodes bestämmande inom angivna gränser, endast fordra det lägsta beloppet av person, som är berättigad till statsbidrag till bestridande av kostnaderna för sjukbesök.

Medicinalstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande.

De för statsbidrag kvalificerande beloppen skola höjas, det beskattningsbara beloppet från 400 kronor till 800 kronor, det taxerade beloppet från 1 800 kronor till 3 600 kronor och den skattepliktiga förmögenheten från 12 000 kronor till 20 000 kronor, varvid den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord. Djurägare skall själv erlægga samtliga kostnader för sjukbesök intill ett belopp av tio kronor. Överskjutande del av kostnaderna böra ersättas av statsmedel. Avstånds begränsningen skall borttagas. Handläggningen av ifrågavarande ärenden skall överflyttas från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen.

Såsom motivering till sitt förslag om *höjning av inkomst- och förmögenhetsgränserna* har medicinalstyrelsen anført, att de nu gällande bestämmelserna från åtnjutande av statsbidrag utestängde ej få medborgare, vilka måste anses vara i behov av denna förmån. Enligt vad styrelsen uttalat framginge av de till styrelsen inkomna yttrandena från länsveterinärerna, att den allmänna meningen bland landets tjänsteveterinärer vore att en jämkning borde komma till stånd av de för statsbidrag kvalificerande beloppen.

Till utrönande av huruvida utfallet av 1945 års allmänna fastighetstaxering kunde medföra att en del djurägare, som förut varit berättigade till bidrag, numera icke skulle kunna påräkna dylikt har statistiska centralbyrån på anmodan av medicinalstyrelsen verkställt en undersökning rörande höjningen av taxeringsvärdena å jordbruksfastigheter, som före sista taxeringen varit åsatta ett taxeringsvärde av högst 12 000 kronor. Av kostnadsskäl och på grund av brist på arbetskraft har undersökningen begränsats till att omfatta ett femtiotal kommuner, de flesta belägna i Norrland. Denna undersökning har enligt vad medicinalstyrelsen uppgivit utvisat, att höjningen av taxeringsvärdena uppgått till omkring 30 procent.

Under erinran om, att villkoren för erhållande av statsbidrag till kostnaderna för djursjukvård vore desamma som villkoren för statsbidrag till sjuk-

vårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter, har medicinalstyrelsen vidare framhållit, att i motionen nr II:130 vid 1945 års riksdag penningvårdets fall från år 1939 beräknats till 35 procent och att med ledning därav i motionen föreslagits, att de kvalificerande beloppen för sådant statsbidrag, som sist nämnts, skulle höjas, det beskattningsbara beloppet från 400 kronor till 540 kronor, det taxerade beloppet från 1 300 kronor till 2 400 kronor och den skattepliktiga förmögenheten från 12 000 kronor till 16 000 kronor. Enligt medicinalstyrelsens uppfattning vore emellertid en dylik höjning icke ägnad att i önskvärd utsträckning tillgodose hjälpbehovet. Styrelsen ansåge det synnerligen önskvärt att rätt till lindring i kostnaderna för djursjukvården komme även det befolkningsskikt tillgodo, vars inkomst läge något högre än angivna belopp. På grund härav funne sig styrelsen böra föreslå att statsbidrag måtte få åtnjutas av dels djurägare, för vilken det senast fastställda beskattningsbara beloppet enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt icke överstege 800 kronor dels ock djurägare, för vilket det senast fastställda taxerade beloppet enligt nämnda förordning uppginge till högst 3 600 kronor ändock att det beskattningsbara beloppet överstege 800 kronor. Med hänsyn till att bestämmelserna icke alltför snävt borde anknytas till taxeringsvärdet å vederbörande djurägares fastighet syntes en till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktig förmögenhet överstigande 20 000 kronor böra utesluta från rätt till statsbidrag. För en dylik höjning av den skattepliktiga förmögenheten talade jämväl den praktiska synpunkten att beloppet av sådan förmögenhet uppgående till minst 20 000 kronor funnes angivet å kronodebetsedeln.

I fråga om *bidragsgrunderna* har medicinalstyrelsen anfört, att bestämmelserna i 3 § kungörelsen nr 323/1937 föranledde att statsbidraget och djurägarens andel av kostnaderna för sjukbesöken varierade alltefter resans längd. Endast i de fall där veterinären företog resan i egen bil och resan avsåge allenast ett sjukbesök, kunde en tabell användas för uträkning av dessa belopp. I övriga fall vore veterinär nödsakad att uträkna såväl statsbidraget som djurägarens andel i kostnaderna särskilt för varje besök. I ett flertal av de till styrelsen inkomna yttrandena från länsveterinärerna hade även framhållits, att de nuvarande föreskrifterna medförde besvärliga uträkningar, samt föreslagits att djurägaren skulle själv erlægga visst bestämt belopp av totalkostnaden, medan återstoden skulle bestridas av statsmedel. Även enligt medicinalstyrelsens mening vore uträkningen av den del av kostnaden för sjukbesöket, som skulle gäldas av djurägaren, och den del, som skulle täckas av statsbidrag, stundom oskäligt betungande. För att veterinärerna skulle befrias från detta tidsödande arbete funne sig styrelsen böra föreslå att djurägaren skulle själv erlægga samtliga kostnader för sjukbesöket intill ett visst belopp. I ett av styrelsen uppgjort förslag till ändrade grunder för statsbidrag till sjukvårdskostnader för mindre bemedlade patienter å landsbygden hade styrelsen med hänsyn till att patienterna i många fall vore sjukförsäkrade och därför kunde påräkna bidrag även från sjuk-kassa föreslagit att patient skulle erlægga samtliga kostnader för läkarvård

intill ett belopp av 15 kronor. I avseende å veterinärvården, där det endast undantagsvis förekomme att djurägare tagit försäkring för veterinärvårds-kostnader, ansåge styrelsen att statsbidrag borde utgå i de fall, då dessa uppginge till ett belopp överstigande 10 kronor. Överskjutande del av kostnaderna borde bestridas av statsmedel.

Beträffande den nuvarande *handläggningen av ifrågavarande ärenden* har medicinalstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Föreskrifterna i 5 § kungörelsen nr 323/1937 medföra att förfarandet, sedan djurägare undertecknat försäkran enligt 4 § samma kungörelse, innefattar följande moment: 1) veterinären insänder sin räkning jämte den underskrivna blanketten till vederbörande länsstyrelse, 2) länsstyrelsen remitterar dessa handlingar till vederbörande landsfiskal för utredning, 3) landsfiskalen överlämnar, i de fall han själv icke anser sig kunna attestera räkningen, handlingarna till vederbörande kommunalnämndsordförande för bestyrkande av djurägarens uppgifter om taxerat och beskattningsbart belopp enligt senaste kronodebetsedel samt, efter debetsedelns utställande, eventuellt inträffade förändringar i djurägarens inkomst- och förmögenhetsförhållanden, 4) kommunalnämndsordföranden bestyrker de lämnade uppgifterna eller ändrar dem i de fall, där skäl därtill föreligga, samt återställer ärendet till landsfiskalen, 5) landsfiskalen vidarebefordrar ärendet med till- eller avstyrkan till länsstyrelsen, 6) länsstyrelsen granskar den verkställda utredningen samt utanordnar det veterinären tillkommande beloppet eller under rättar honom om att djurägaren ej befunnits berättigad till statsbidrag, 7) i händelse av avslag å statsbidragsansökningen har veterinären att gentemot djurägaren framställa krav på belopp, som avsetts skola täckas med statsbidrag, samt att, om betalning ej erlägges, antingen anlita exekutiv myndighet eller — vilket säkerligen torde vara det vanligaste — avskrika sin fordran.

Av de från läsveterinärerna inkomna yttrandena synes framgå, att man genomgående anser detta system alltför omständligt. Enligt yttrandena förutsätter en framställning om statsbidrag allt för mycket utrednings- och skrivarbete av veterinären vid själva sjukbesöken. De flesta djurägarna ha visserligen klart för sig det ungefärliga skattebelopp de senast påförts, men däremot torde knappast någon av dem utan vidare kunna angiva det sista taxerade respektive beskattningsbara beloppet. Kronodebetsedeln måste därför framsökas och detta vållar ofta onödigt tidsutdräkt för den besökande veterinären.

I fråga om förfarandet har härutöver i många yttranden framhållits, att föreskriften att inträffade förändringar i inkomst- och förmögenhetsställningen skola beaktas vållar oproportionerligt mycket besvär. På grund härav har påyrkats att ifrågavarande föreskrift skulle utgå.

I syfte att undanröja de påtalade olägenheterna med avseende å det nuvarande förfarandet har medicinalstyrelsen föreslagit, att handläggningen av ifrågavarande ärenden skall överflyttas från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen samt att vid bedömandet av djurägares rätt till statsbidrag den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord med möjlighet för styrelsen att i förekommande fall beakta ömmande omständigheter. Härom har styrelsen anfört följande.

I sitt förslag om ändring av grunderna för erhållande av statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden har medicinalstyrelsen föreslagit en överflyttning av ärenden angå-

ende sådana statsbidrag från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen. Därvid har styrelsen framhållit, att styrelsen redan nu utbetalar ersättningar för resor inom praktiskt taget alla delar av landet bland annat till vikarier åt förste provinsialläkare och provinsialläkare samt länsveterinärer och distriktsveterinärer, till patienter vid vanförestalter, kustsanatorier m. fl. anstalter. För fullgörandet av dessa utbetalningar förfogar styrelsen över en praktiskt taget fullständig uppsättning av kommunikationskortor och tidtabeller för olika slags kommunikationsmedel, varjämte personalen å styrelsens kameralbyrå får anses besitta erforderlig erfarenhet och rutin i avseende å denna utrustning. Vad styrelsen anfört beträffande ifrågavarande räkningar inom sjukvården anser styrelsen även böra gälla motsvarande räkningar inom veterinärväsendets område.

En avgjord olägenhet i det nuvarande systemet är föreskriften att statsbidrag icke må utgå, därest vederbörandes ekonomiska förhållanden avsevärt förbättrats efter utgången av det kalenderår den senast fastställda taxeringen avser. Principiellt äger föreskriften utan tvivel sitt berättigande. Ur praktisk synpunkt medför den emellertid ett osäkerhetstillstånd, i det att under en avsevärd del av året varken djurägaren eller någon officiell instans har möjlighet avgöra, huruvida den kvalificerande gränsen överskridits efter den senast verkställda taxeringen. Härtill kommer att förändringar i djurägarens inkomstförhållanden uppåt och nedåt i stort sett torde taga ut varandra, varför några ekonomiska konsekvenser av betydelse för staten icke torde behöva befaras, därest föreskrift meddelades, att den senast fastställda taxeringen alltid skall äga vitsord. En dylik föreskrift förutsätter dock, att den utbetalande myndigheten tillerkännes rätt att medgiva statsbidrag, oaktat de kvalificerande beloppen överskridits, då ömmande omständigheter, såsom långvarig sjukdom, arbetslöshet eller omfattande försörjningsbörd föreligga eller då de kvalificerande beloppen överskridits i allenast mindre grad. En generell anknytning till senast fastställda taxering skulle eljest kunna leda till för den enskilde hårda och ur rättvisesynpunkt mindre tilltalande konsekvenser. En på detta sätt fri behovsprövning torde icke kunna läggas på länsstyrelserna, emedan risk då föreligger att praxis utvecklar sig alltför ojämnt.

Möjlighet för styrelsen att utöva kontroll synes enklast erhållas, därest häradskrivarna åläggas att utöver de två avskrifter av taxeringslängderna, som de för närvarande ha att göra, taga en kopia, vilken skall tillställas medicinalstyrelsen. Med ledning av denna taxeringslängd kan därefter betryggande kontroll utövas av styrelsen.

Därest vad styrelsen sålunda föreslagit bifalles, kommer förfarandet att omfatta följande moment: 1) veterinären insänder räkningen — å vilken bör finnas såväl hans kvitto å från djurägaren uppburet belopp som ock djurägarens förklaring om inkomst- och förmögenhetsförhållanden — till medicinalstyrelsen, varefter 2) medicinalstyrelsen granskar räkningen och utanordnar det veterinären tillkommande beloppet. Med den personalförstärkning, som styrelsen föreslagit i samband med avgivandet av sitt förslag om ändrade grunder för statsbidrag till lindring i sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter å landsbygden — en revisor i lönegrad A 21 och ett kontorsbiträde i lönegrad A 4 — bör styrelsen kunna ha verkställt utbetalningen inom jämförelsevis kort tid. Till följd härav försvinner eller reduceras kraftigt flertalet av de i yttrandena i övrigt påtalade olägenheterna.

I fråga om *de för ändamålet erforderliga medlen* har medicinalstyrelsen uttalat, att med hänsyn till den nuvarande medelsåtgången anslaget till

mindre bemedlades kostnader för djursjukvård syntes bära för budgetåret 1946/47 upptagas med oförändrat belopp av 230 000 kronor.

Medicinalstyrelsens förslag om ändrade villkor för statsbidrag och ändrade bidragsgrunder har i princip tillstyrkts i samtliga de avgivna yttrandena med undantag av det som avgivits av statskontoret. Även förslaget att handläggningen av ifrågavarande ärenden skulle överflyttas till medicinalstyrelsen har tillstyrkts i flertalet av yttrandena.

Riksförbundet landsbygdens folk har i fråga om villkoren för erhållande av statsbidrag anfört.

Principiellt sett är det önskvärt att hela landets jordbrukare om möjligt ha en likartad tillgång till veterinärvård åt sina djur. Frågan är av betydelse icke enbart för den enskilde individen utan även för samhället med hänsyn till önskvärdheten av att smittsamma sjukdomar skola kunna upptäckas och bekämpas så snabbt och effektivt som möjligt. En grundförutsättning för detta önskemål är emellertid att kostnaderna icke bli alltför höga. Staten har ju även beaktat dessa synpunkter genom att lämna anslag. Tyvärr ha reglerna för erhållande av bidrag blivit så komplicerade samt rätten till erhållande av anslag även så hårt begränsad, att åtgärden icke medfört den avsedda nyttan.

Trots dessa bidrag bli kostnaderna mycket höga för de mera avsides boende. Följden har blivit att de smärre djurägarna å avlägset belägna gårdar i det längsta draga sig för att anlita veterinär. När de till slut inse nödvändigheten av veterinärs tillkallande, har veterinären ofta kommit för sent för att kunna göra fullgod nytta. Ett sådant förhållande har också kunnat medföra mycket ödesdigra ekonomiska konsekvenser för djurägarna, enär det förekommer fall då skadereglering vägrats, exempelvis för försäkrad häst, på grund av att veterinärvård anlitats för sent.

Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse har uttalat, att höjningen av de kvalificerande beloppen syntes vara i högsta laget men dock kunna godtagas med hänsyn till dels de höjda fastighetstaxeringsvärdena och dels önskvärdheten av att statsbidragen icke alltför snävt anknötes till taxeringsvärdena. Enligt styrelsens mening borde emellertid något lättnad beredas även djurägare, som icke kunde anses mindre bemedlade men som bodde på mer än 50 kilometers avstånd från veterinärstationen.

Statskontoret har anfört.

Statskontoret har för sin del icke blivit övertygat om att åtgärder äro påkallade i syfte vare sig att utvidga bidragsverksamheten på förevarande område eller att bereda djurägarna statsbidrag till större del av deras kostnader för djursjukvård än gällande bestämmelser medgiva. Erinras må, att statsbidragsvillkoren varit föremål för ändring så sent som vid 1944 års riksdag.

I varje fall synes det icke tillrådligt att sätta inkomst- och förmögenhetsgränsen så högt som medicinalstyrelsen föreslagit eller till 800 kronor för det beskattningsbara beloppet, till 3 600 kronor för det taxerade beloppet och till 20 000 kronor för skattepliktig förmögenhet. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat från statistiska centralbyrån har medianinkomsten för företagare inom jordbruksnäringen år 1943 uppgått till allenast 2 670 kronor.

I fråga om de av medicinalstyrelsen föreslagna bidragsgrunderna har *lantbruksstyrelsen* uttalat, att det kunde ifrågasättas, om icke maximibeloppet för djurägares egna kostnader borde höjas i någon mån.

Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse har i detta hänseende anfört.

Mot principen om införandet av ett fast belopp har styrelsen intet att invända. Reformen utjämnar den skillnad, som för närvarande råder mellan djurägare boende på längre och på kortare avstånd från veterinärstationen och är dessutom ägnad att för veterinären underlätta uträkningen av statsbidraget. Emellertid torde ett frångående av den nuvarande avstånds begränsningen ofrånkomligt medföra, att antalet statsbidragsberättigade ökas, framför allt inom folkrika distrikt med korta resor.

I fråga om den föreslagna storleken av beloppet kan däremot tveksamhet uppstå. Ett belopp av 10 kronor för varje resa synes föreningen vara väl lågt. Till jämförelse kan nämnas, att det belopp en mindre bemedlad med nuvarande bestämmelser själv har att erlagga, innan statsbidrag överhuvud taget utgår, är tolv kronor. I varje fall bör icke ett så lågt belopp som tio kronor fastställas, om djurägarens bidrag skall vara lika för dag- och nattbesök. Skulle ett bidrag på 10 kronor anses lämpligt för besök under dagen, torde veterinärtaxans bestämmelse om 50 procent förhöjning vid nattresa böra tillämpas även i detta fall och djurägarens bidrag vid nattresa sättas till 15 kronor.

Beträffande de kostnader, till vilkas bestridande statsbidrag bör utgå, har *Sveriges lantbruksförbund* anfört.

Djursjukvården medför regelmässigt för djurägaren även andra kostnader än dem, för vilka statsbidrag enligt nu gällande bestämmelser och medicinalstyrelsens förslag skall utgå. Förbundet vill därför ifrågasätta sådan utvidgning av bestämmelserna, att statsbidrag även kommer att åtnjutas för de förbandsartiklar och läkemedel, som av vederbörande veterinär anses erforderliga för djurets vård men som av denne icke kunnat ställas till förfogande under det aktuella sjukbesöket.

Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse har i sistberörda hänseende anfört i huvudsak följande.

Enligt de nu gällande bestämmelserna utgår statsbidrag endast till kostnaderna för sjukbesök i anledning av sjukdomsfall bland husdjur. Utom rena sjukdomsfall förekomma emellertid åtskilliga veterinära förrättningar utan vilkas utförande ett jordbruk, stort eller litet, icke kan rationellt skötas och som därför måste betecknas såsom för jordbruket nödvändiga. Såsom exempel på sådana förrättningar, vilka ofta eller kanske oftast icke äro att beteckna såsom sjukdomsfall och därför icke berättiga till statsbidrag, kunna nämnas dräktighetsundersökningar, blodprovstagning för diagnostiskt ändamål, profylaktiska ympningar, obduktioner, normala kastrationer och besiktningar. Då statsbidrag till kostnaderna för dylika förrättningar synes välmotiverat, torde ordet sjukbesök i förevarande sammanhang böra givas samma vidsträckt tolkning som i 3 § 3. gällande veterinärtaxa, enligt vilken bestämmelse med sjukbesök avses varje av veterinär företaget, av kallelse föranlett besök för förrättning.

Den moderna djursjukvårdens rationalisering genom inrättandet i allt större utsträckning vid veterinärstationerna av operationslokaler och sjukstallar för husdjur har i viss mån medfört att djursjukvården på sådana orter blivit stationär i stället för ambulering. Det stora framsteg i djursjukvård-

den som detta innebär och de fördelar för såväl djur som djurägare som det medför kunna emellertid av kostnadsskäl icke — i varje fall icke till fullo — utnyttjas av mindre bemedlade djurägare. Enligt nuvarande bestämmelser utgår statsbidrag endast vid sjukbesök. Som emellertid medicinalstyrelsen i sitt förslag borttagit avstånds begränsningen för statsbidragets utgående, synes intet formellt hinder böra möta att även lämna mindre bemedlade statsbidrag för deras kostnader i och för transport av sjukt djur till och från sjukstall ävensom för därstädes meddelad behandling och sjukvård. Däremot synes bidrag icke böra utgå till den vid sjukstallet uppkommande kostnaden för foder och strö samt för stallvård.

Lantbruksstyrelsen har å andra sidan föreslagit att statsbidrag skulle utgå allenast för sjukbesök i anledning av sjukdomsfall hos dels häst, nötkreatur eller avelssvin och dels ett flertal gödsvin eller får. Härom har iantbruksstyrelsen anfört.

Av tjänsteveterinär verkställt sjukbesök, som föranletts av sådan sjukdom som finnes upptagen i epizootilagen, medför icke någon kostnad för vederbörande djurinnehavare. De sjukdomsfall, som nu avses, torde sålunda kunna hänföras till den grupp av djursjukdomar, vilkas bekämpande i huvudsak är av enskilt intresse. Statsbidrag till täckande av därmed förenad kostnad torde därför böra utgå allenast för sjukbesök i anledning av sjukdomsfall hos sådana husdjur, vilkas tillfrisknande kan anses vara av särskilt stor betydelse för innehavarens ekonomi. Till denna kategori skulle enligt gällande bestämmelser samtliga djurslag med undantag av hund, katt och i djurfarm hållet djur kunna hänföras. Denna begränsning i avseende på djurinnehavarnas möjlighet att erhålla bidrag för ifrågakvarade ändamål är enligt styrelsens mening alltför vid och i visst hänseende oklart avfattad. Det torde sålunda i regel icke föreligga anledning för det allmänna att lämna bidrag för sjukbesök avseende — förutom förenämnda djurslag — fjäderfå, kanin och get, ävensom enkasta gödsvin och får.

Med i djurfarm hållet djur torde i detta sammanhang i första hand avses pälsdjur, men även vissa mindre djurslag såsom fjäderfå och kanin. Benämningen djurfarm har emellertid ännu icke vunnit burskap i svenskt språkbruk och torde ej heller kunna givas den innebörd, som nyss antytts, varför benämningen i fråga så vitt möjligt bör undvikas.

Rörande förslaget om överflyttning av handläggningen av ifrågakvarande ärenden till medicinalstyrelsen har *riksräkenskapsverket* anfört.

Riksräkenskapsverket har intet att erinra mot, att behovsprövande myndighet beredes möjlighet att friare än vad bestämmelserna nu medgiva pröva bidragsbehovet i varje särskilt fall. En förutsättning härför anser riksräkenskapsverket emellertid i likhet med medicinalstyrelsen vara, att bestyret med granskningen av statsbidragsansökningarna samt utbetalningen av bidragsbeloppen överflyttas från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen, enär eljest risk föreligger för att praxis kommer att utveckla sig alltför ojämnt.

Medicinalstyrelsens förslag att häradsskrivarna skulle åläggas taga ytterligare en kopia av taxeringslängderna kan riksräkenskapsverket däremot icke tillstyrka. En dylik anordning skulle nämligen medföra betydande kostnader för statsverket, vilka icke komme att stå i rimlig proportion till fördelen med anordningen i fråga. Sålunda skulle — förutom ökade arbetskostnader för häradsskrivarna — ytterligare kostnader uppstå för en betydande åtgång av papper till kopiorna samt för inbindning och förvaring av desamma. Nämnas må i detta sammanhang att de taxeringslängder, som årligen tillställas riks-

räkenskapsverket för granskning, upptaga ett utrymme av i medeltal per årgång cirka 40 hyllmeter.

Riksräkenskapsverket vill för sin del i stället förorda, att det nuvarande rekvisitionsförfarandet för erhållande av statsbidrag i huvudsak bibehålles och att bestämmelserna härom allenast ändras därhän, att det skall ankomma på länsstyrelse att, sedan riktigheten av de lämnade uppgifterna i rekvisitionsärendet bestyrkts av vederbörande landsfiskal eller kommunalnämndsordförande eller inom länsstyrelsen, överlämna handlingarna i ärendet till medicinalstyrelsen, som efter granskning av ansökningshandlingarna meddelar beslut om utbetalning av statsbidrag och därefter utbetalar bidraget.

Statskontoret har tillstyrkt medicinalstyrelsens förslag, att den senast fastställda taxeringen skulle äga vitsord vid bedömandet av frågan om rätt till statsbidrag, men avstyrkt förslaget, att behovsprövande myndighet skulle i förekommande fall få beakta ömmande omständigheter. *Statskontoret* har vidare anfört.

Statskontoret har svårt att föreställa sig, att de bidrag, om vilka här är fråga, kunna vara av väsentlig betydelse för undanröjande av de svårigheter, som kunna inträffa för en djurägare, vilken drabbas av långvarig sjukdom, arbetslöshet och dylikt. I den mån det allmänna anses av sådan anledning böra träda hjälpande emellan, lär detta böra ske i annan ordning. Här till kommer, att den av medicinalstyrelsen föreslagna behovsprövningen i hög grad skulle komplicera prövningen av statsbidragsärendena. Bland annat skulle det enligt medicinalstyrelsens mening bliva erforderligt att centralisera handläggningen till styrelsen. Visserligen vill det förefalla, som om medicinalstyrelsen skulle anse, att en dylik centralisering skulle skapa förutsättningar för ett förenklat förfarande med avseende å ärendenas behandling. Härvid synes styrelsen emellertid ha förbiset, att styrelsen näppeligen lär kunna ingå på en behovsprövning utan att yttranden inhämtats från vederbörliga ortsmyndigheter. Men även bortsett härifrån synes den av medicinalstyrelsen förordade utbetalningsorganisationen, vilken förutsätter att särskilda avskrifter av taxeringslängderna årligen skulle uppgöras för styrelsens räkning, föga rationell och säkerligen ej heller ur kostnadssynpunkt välbetänkt. *Statskontoret* avstyrker således vad medicinalstyrelsen i detta avseende föreslagit.

Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse har anfört.

Ehuru några mera påtagliga olägenheter av den nuvarande ordningen med granskning och utbetalning genom länsstyrelserna icke kommit till föreningens kännedom, synes dock intet vara att invända mot centraliseringen därav till medicinalstyrelsen. En sådan förändring torde betyda större enhetlighet, vilket bör vara en fördel.

Den förenkling, som ligger i förslaget om borttagandet av nuvarande bestämmelser om hänsynstagande till efter senaste taxering inträffade ändringar i djurägars ekonomiska förhållanden, hälsas med tillfredsställelse. Taxeringarna fastställas i regel på försommaren, under det att vederbörande skattskyldiga erhålla vetskap därom först när kronodebetsdelarna utsändas omkring den 1 november. Under mellantiden föreligger svårighet att bestämma i vad mån djurägare är statsbidragsberättigad eller icke. Kronodebetsdeln bör därför äga vitsord från och med den 1 november det år den utfärdats till och med den 31 oktober påföljande år. Den för medicinalstyrelsen tänkta rätten till friare prövning i ömmande fall torde vara tillräcklig säkerhetsventil för tillgodoseende av rättvisa krav på ändringar under tiden.

Svenska veterinärläkareföreningens styrelse har uttalat, att de av medicinalstyrelsen föreslagna villkoren för erhållande av statsbidrag till djursjukvårdskostnader medförde, att de bidragsberättigades antal komme att väsentligt ökas. På grund av bestämmelsen att veterinär i de fall, då i veterinär-taxan lämnades utrymme för arvodes bestämmande inom angivna gränser, finge avfordra bidragsberättigad person endast det lägsta beloppet komme medicinalstyrelsens förslag jämväl att medföra en icke oväsentlig beskärning av veterinärernas inkomster. Med hänsyn till penningvärdets fall och då veterinärernas arbete på de små gårdarna i och för sig vore tyngre än hos mera välsituerade djurägare, hemställde styrelsen att förenämnda bestämmelse måtte upphävas.

Liknande synpunkter ha anförts av *Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse*, som föreslagit, att den del av arvodet, som utginge i form av statsbidrag, skulle få beräknas efter de i veterinärtaxan angivna högre beloppen.

Ifrågavarande verksamhet, vilken påbörjades år 1937, har utan tvivel varit till stort gagn för djursjukvården. Emellertid anser jag — även om såsom statskontoret anmärkt bidragsvillkoren varit föremål för ändring så sent som år 1944 — de nuvarande bidragsbestämmelserna vara alltför restriktiva, varigenom en stor mängd djurägare, framför allt småbrukare och innehavare av stödjordbruk, vilka särskilt torde vara i behov av ifrågavarande bidrag, utestängas därifrån. Också i andra hänseenden måste bestämmelserna anses mindre väl utformade. Sålunda medföra gällande bidragsgrunder att bidragsberättigade djurägare som bo på långt avstånd från veterinärstation få vidkännas förhållandevis större kostnader för djursjukvård än de bidragsberättigade som bo i närheten av veterinärstation. Mot bestämmelserna kan även med fog anmärkas att de medföra att uträkningen av den del av kostnaden för sjukbesök, som skall gäldas av djurägare, och den del, som skall täckas av statsbidrag, är tidsödande och stundom onödigt komplicerad, vartill kommer att anordningarna för utfående av statsbidrag innebära en invecklad och omständlig procedur. Jag finner mig därför böra förorda, att de nu gällande bestämmelserna om statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård underkastas en omarbetning i nyssberörda hänseenden.

*Före-
draganden.*

Enligt vad som framgår av den tidigare redogörelsen äro för närvarande villkoren för erhållande av statsbidrag till djursjukvård desamma som villkoren för statsbidrag till sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter. Det skulle därför kunna ifrågasättas, att bestämmelserna om statsbidrag till lindring i djursjukvårdskostnaderna icke skulle ändras annat än i samband med motsvarande ändringar i villkoren för statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Medicinalstyrelsen har även framlagt förslag till sådana ändringar i sistnämnda villkor. Detta förslag har emellertid, såsom framgår av årets statsverksproposition (V. II. T. p. 198), icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, enär tillräcklig anledning icke syntes föreligga att för en jämförelsevis kort övergångstid före en ny sjuk-

försäkringslagstiftnings ikraftträdande genomföra en revision av bestämmelserna om statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Med hänsyn härtill finner jag den av mig förordade omarbetningen av bestämmelserna om statsbidrag till djursjukvårdskostnaderna icke böra uppskjutas.

Såsom jag förut framhållit måste villkoren för erhållande av ifrågavarande statsbidrag anses vara alltför restriktiva. Det torde därför vara skäligen att de bidragsberättigades krets något utökas. De av medicinalstyrelsen föreslagna gränserna i fråga om beskattningsbart och taxerat belopp synas emellertid å andra sidan medföra en alltför stor uttänjning av begreppet mindre bemedlade. En lämplig avvägning torde erhållas, därest såsom förutsättning för statsbidrag uppställs, att antingen det beskattningsbara beloppet icke överstiger 600 kronor eller det taxerade beloppet icke överstiger 2 200 kronor. Även gränsen i fråga om skattepliktig förmögenhet synes böra höjas. Utfallet av den senaste fastighetstaxeringen torde eljest komma att föranleda att åtskilliga djurägare, vilka nu äro berättigade till statsbidrag, skulle utestängas därifrån. I betraktande av att bidragsvillkoren icke böra alltför snävt anknytas till taxeringsvärdet å vederbörande djurägares fastighet synes ifrågavarande gräns i överensstämmelse med vad medicinalstyrelsen förordat böra sättas till 20 000 kronor. Att såsom Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse föreslagit statsbidrag skulle utgå till djurägare, som bo på mer än 50 kilometers avstånd från veterinärstation, oberoende av om de kunna anses mindre bemedlade eller ej, finner jag mig däremot icke kunna tillstyrka, då ett bifall till detta förslag skulle borttaga en av de huvudgrunder varpå ifrågavarande verksamhet vilar.

I syfte att befria veterinärerna från det tidsödande arbete, som uträkningen av statsbidraget och djurägarens andel i djursjukvårdskostnaderna innebär, torde i anslutning till medicinalstyrelsens förslag böra föreskrivas, att djurägare skall själv erlægga samtliga kostnader intill ett visst belopp, medan överskjutande del av kostnaderna skall bestridas av statsmedel. Härigenom vinnes ock att kostnaderna komma att bliva ungefärligen lika för alla bidragsberättigade djurägare, oberoende av boningsortens läge i förhållande till veterinärstationen. Även styrelsens förslag att den del av totalkostnaden, som djurägare själv bör vidkännas, skall bestämmas till 10 kronor finner jag väl avvägt.

Enligt de nuvarande bestämmelserna utgår statsbidrag endast till bestridande av kostnaderna för sjukbesök, som företages på ett avstånd överstigande 10 kilometer från veterinärstationen. Någon motsvarande begränsning finnes icke stadgad i fråga om bidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Därest bidragsgrunderna bestämmas på sätt jag nu föreslagit, synes anledning icke finnas att bibehålla förenämnda avståndsbegränsning beträffande statsbidrag till djursjukvårdskostnader.

I fråga om de kostnader, till vilkas bestridande statsbidrag bör utgå, ha i två yttranden framlagts förslag, som innebära väsentliga utvidgningar i förhållande till vad nu gäller. Sålunda har förordats, att statsbidrag skulle

utgå till kostnaderna för förbandsartiklar och läkemedel, som icke av veterinären ställas till förfogande under sjukbesöket, samt till kostnaderna för andra förrättningar än sjukbesök ävensom för transport av sjukt djur till och från sjukstall och för där lämnad behandling och sjukvård. Ett genomförande av dessa förslag, som otvivelaktigt skulle medföra icke obetydligt ökade kostnader för statsverket, torde icke kunna ifrågakomma utan att dessförinnan en ingående utredning rörande desamma kommit till stånd.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande framhållit, att de nuvarande bestämmelserna beträffande de djurslag, till vilkas sjukvård statsbidrag utginge, vore väl vidsträckta och så till vida oklart avfattade att tvekan kunde råda om vad som avsåges med uttrycket »i djurfarm hållet djur». I så måtto kan jag biträda lantbruksstyrelsens uppfattning att förutom hund och katt enligt min mening från statsbidrag synas böra undantagas även fjäderfä och kaminer. Därjämte torde nyssnämnda uttryck i förtydligande syfte böra utbytas mot ordet »pälsdjur».

Såsom tidigare berörts innebära de nuvarande anordningarna för utfående av statsbidrag en komplicerad och omständlig procedur. För att undanröja de med dessa anordningar förknippade olägenheterna har medicinalstyrelsen föreslagit, att handläggningen av ifrågavarande ärenden skall överflyttas från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen samt att vid bedömandet av djurägares rätt till statsbidrag den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord med möjlighet för styrelsen att i förekommande fall beakta ömmande omständigheter. En motsvarande anordning har av styrelsen föreslagits i fråga om statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Styrelsen har därvid förutsatt att styrelsen skulle erhålla viss personalförstärkning. Då, såsom jag förut framhållit, styrelsens förslag till ändrade grunder för statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader icke kommer att framläggas, kommer en centralisering av ärenden rörande sådana statsbidrag icke heller att nu genomföras. Med hänsyn härtill och då den förutsättning, varpå medicinalstyrelsens förslag vilar — nämligen att häradskrivarna skulle åläggas att utöver de två avskrifter av taxeringslängderna som de för närvarande ha att göra taga ytterligare en kopia, som skulle ställas till styrelsens förfogande — av kostnadsskäl icke torde kunna uppfyllas, anser jag, att handläggningen av ärenden rörande statsbidrag till kostnaderna för djursjukvård alltjämt bör ankomma på länsstyrelserna, vilka även efter uppbördsreformens genomförande komma att ha tillgång till taxeringslängderna.

Däremot finner jag mig kunna biträda medicinalstyrelsens förslag att den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord vid bedömandet av djurägares rätt till statsbidrag. En föreskrift av dylik innebörd kommer att i hög grad bidra till en förenkling av förfarandet för utfående av statsbidrag. Det blir sålunda i regel icke erforderligt för länsstyrelse att före avgörandet av ett ärende av ifrågavarande slag vidtaga annan åtgärd än att i taxeringslängden undersöka om djurägarens inkomst- och förmögenhetsförhållanden äro sådana att statsbidrag kan beviljas. Ett ytterligare skäl till införandet av en sådan

föreskrift är även att därigenom skulle undanröjas det osäkerhetstillstånd i fråga om rätten till statsbidrag som för närvarande råder under en avsevärd del av året.

Emellertid torde det ur billighetssynpunkt vara erforderligt att den behovsprövande myndigheten erhåller möjlighet att då ömmande omständigheter föreligga medgiva statsbidrag oaktat de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen överskridits. Några avsevärda olägenheter av att en dylik behovsprövning tillerkännes länsstyrelserna torde icke behöva befaras, därest den tillåtes allenast i de fall då de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen i ringa grad överskridits. Det torde böra ankomma på länsstyrelse att i de ärenden, varom nu är fråga, inhämta behövliga upplysningar från vederbörande kommunalnämndsordförande eller annan lämplig förtroendemän i orten.

Ett genomförande av de av mig nu förordade ändringarna i grunderna för statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård synes icke för närvarande påkalla någon jämkning i gällande veterinärtaxa.

Då såsom medicinalstyrelsen uttalat med hänsyn till den nuvarande medelsåtgången anslaget till mindre bemedlades kostnader för djursjukvård synes kunna för budgetåret 1946/47 upptagas med oförändrat belopp av 230 000 kronor, får jag förorda, att sagda belopp för ändamålet äskas å riksstaten för nästa budgetår.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i förevarande ärende, utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* å riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 230 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Siv Schiöler.